

Timrå kommun
timra.kommun@timra.se

2019-01-21
1 (17)
Dnr-2018:6433

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Bergeforsens skola i Timrå kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Bergeforsens skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen. En förteckning över underlag som Skolinspektionen inhämtat vid granskningen finns i bilaga 1. Bakgrundsuppgifter om verksamheten redovisas i bilaga 2.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning. Information om bedömningsområden finns i bilaga 1.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Bergeforsens skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr *i flera delar* skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna analyserar verksamhetens resultat i förhållande till undervisningens genomförande.

Undervisning

Undervisningen främjar *i hög utsträckning* elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Utbildningen präglas *i hög utsträckning* av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges *i flera delar*, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **28 juni 2019** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se , eller per post till, Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå . Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:6433) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar

Sammanfattade skäl för bedömningen

Rektorn har ett systematiskt arbete för att följa upp och analysera kunskapsresultat, trygghet och studiero samt förutsättningar för undervisningen. Rektorn ser däremot inte till att systematiskt följa upp och analysera hur undervisningens genomförande påverkar resultaten. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del. Granskningen visar att rektorn ser till att personalen på skolan har ett aktivt arbete inom skolans värdegrundsuppdrag genom att bland annat främja jämställdhet, dock sker det endast i låg utsträckning en systematisk uppföljning av detta arbete. Vidare visar granskningen att rektorn skapar förutsättningar till kollegialt samarbete i syfte att utveckla undervisningen.

Rektorns ansvar för skolans systematiska kvalitetsarbete

Skolinspektionens granskning visar att rektorn kontinuerligt och systematiskt följer upp skolans resultat för såväl elevernas måluppfyllelse som arbetet med trygghet och studiero. Skolan har rutiner för att kontinuerligt följa upp elevernas kunskapsresultat, genom att använda bedömningsstöd, screeningtester och på klasskonferenser där lärare muntligt går igenom måluppfyllelsen för elever. Som en del i skolans kvalitetsarbete gör lärarna även en gång per termin en sammanställning av elevernas förväntade måluppfyllelse, av skolan kallad "prognosarbete". I samband det arbetet analyserar lärarna vad resultaten beror på. Dessa sammanställs sedan av rektorn i syfte att få en nulägesbild och kunna sätta in resurser, genomföra organisatoriska förändringar och för att få en bild av hur många elever som kan vara i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn ser till att skolan även följer upp trygghet och studiero, till exempel genom att sammanställa och analysera elevernas enkätsvar på

klassnivå. Rektorn följer upp förutsättningar för genomförandet av undervisningen, som till exempel personalens behov av kompetensutveckling, organisering av elev- och personalgrupper samt av utrustning.

Rektorn tar beslut om utvecklingsinsatser utifrån skolans uppföljning av såväl kunskapsresultat som trygghet och studiero. Rektorn ger exempel som att tidiga insatser med extra läsinlärning för att höja elevernas kunskapsresultat inom svenska och matematik har påbörjats, samt att elevhälsan har genomfört insatser för att förbättra språkbruket hos elever i arbetet med att skapa en tryggare miljö. Rektorn har beslutat att lärarna i stor utsträckning ges möjlighet till tvåläraresystem och att det finns organisatoriska förutsättningar att båda lärarna kan delta tillsammans vid både planerandet och genomförandet av undervisningen. Enligt lärarna är rektorn lyhörd och tar beslut när lärarna framför förändringsförslag exempelvis när det gäller elevgruppers sammansättning, kompetensutveckling och inköp av läromedel. Rektorn uppger att utifrån elevernas kunskapsresultat och medarbetarsamtal tar rektorn beslut om kompetensutvecklingsinsatser både vad gäller för hela personalgruppen och för individuella insatser. Rektorn har bland annat tagit beslut om utbildningsinsatser för att bredda lärarbehörigheter och fortbildningsinsatser inom läs- och skrivutveckling.

Rektorn följer däremot endast i begränsad utsträckning upp och analyserar hur väl undervisningen fungerar i förhållande till de mål om undervisningens genomförande som finns i skolförfattningarna. Enligt lärarna genomför rektorn endast en knapphändig uppföljning av undervisningens genomförande både när det gäller undervisningens kvalitet som undervisningens innehåll och arbetsformer. Rektorn följer upp undervisningen genom det prognosarbete som lärarna genomför två gånger per läsår, samt att rektorn regelbundet har möten med arbetslagsledare. Lärarna uppger att rektorn inte vet hur väl lärarna lyckas i genomförandet av sin undervisning, till exempel när det gäller hur lärare ger elever individanpassningar och aktivt lärarstöd eller när det gäller hur lärare ger elever elevinflytande. Rektorn genomför till exempel aldrig strukturerade observationer av undervisningen eller på annat sätt följer upp undervisningens genomförande, förutom att det vid medarbetarsamtal finns en punkt när undervisning diskuteras. Rektorn bekräftar att hon inte har vetskap om samtliga undervisande lärares styrkor och svagheter i förhållande till lärarnas pedagogiska uppdrag. Av lärare framkommer även att de inte vet om rektorn följer upp och analyserar huruvida kompetensutvecklingen leder till att verksamheten förbättras. Enligt lärarna är det inget som tas upp och diskuteras på de forum som rektorn deltar vid. I och med att undervisningens genomförande endast följs upp i liten omfattning saknas den aspekten i analysen för att fatta beslut om

utvecklingsåtgärder. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del, se vidare under identifierat utvecklingsområde.

Rektorns ledning och organisering av det pedagogiska arbetet

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet bland annat genom att ge lärarna förutsättningar att samverka och att det sker ett lärande i kollegiet. Rektorn ger lärarna förutsättningar till kollegialt samarbete vid både planeringen och genomförandet av undervisningen, framförallt när det gäller de lärare som i huvudsak undervisar i samma årskurs. Lärarna uppger att det sker kollegialt lärande inom skolans tvålärarsystem, där lärarna både kan ge varandra respons efter genomförd lektion samt att det finns tid för planering. Vid arbetslagsmöten finns det tid för kunskapsöverföring lärare emellan då det diskuteras såväl väl fungerande inslag i undervisningen som exempel där undervisningen inte blev som läraren tänkt. Dessa uppgifter bekräftas av rektorn som tillägger att varje arbetslag består av både erfarna och oerfarna lärare och att rektorn i och med det ser till att alla lärare har tillgång till skolans pedagogiska samtal. Rektorn uppger vidare att arbetslagen och skolans tvålärarsystem organiseras så att lärandekulturen på skolan utvecklas. Enligt rektorn har till exempel alla nyexaminerade lärare och obehöriga lärare på skolan en mentor på skolan för att de ska få handledning vid planering och genomförande av undervisningen.

Rektorns styrning av skolans arbete med jämställdhet

Granskningen visar vidare att rektorn ser till att det sker ett aktivt arbete inom jämställdhet och värdegrund genom undervisningen, även om det inte sker en systematisk uppföljning av arbetet. Lärarna berättar att arbetslagen exempelvis har diskuterat hur rastaktiviteter ska planeras och genomföras utifrån ett genusperspektiv, tillika att kunskapsresultat analyseras utifrån kön. Av intervju med representanter från elevhälsan framkommer att de tillsammans med lärarna har genomfört ett jämställdhetsarbete på skolan när det gäller att förebygga fördomar och att ge likvärdigt bemötande, exempelvis när det gäller varje individs rätt att själv bestämma sin könsidentitet. Rektorn följer upp kunskapsresultat och anmälningar av kränkande behandling utifrån ett könsperspektiv i syfte att kunna uppmärksamma könsmönster. Enligt rektorn och lärarna finns det planer på att jämställdhetsarbetet ska utvecklas på skolan genom att i än högre utsträckning gemensamt analysera hur jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen för att förebygga traditionella könsmönster som kan vara negativt begränsande.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna analyserar verksamhetens resultat i förhållande till undervisningens genomförande.

Enligt skollagen ska rektorn leda det pedagogiska arbetet i syfte att verka för att utbildningen utvecklas och se till att det på skolenhetsnivå genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsarbetet ska bestå av kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Av läroplanen framgår att skolans arbete ska följas upp, utvärderas och att nya metoder ska prövas och utvecklas i ett nära samarbete med lärare. På enhetsnivå är det viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevernas lärande och utveckling. Vid analysen är det viktigt att titta på hur förutsättningarna och arbetsprocesserna påverkar verksamhetens resultat och måluppfyllelse. Detta kan genomföras bland annat genom att ta reda på vilken betydelse olika arbetsformer och arbetssätt har för måluppfyllelsen och genom att se till hur personalens kompetens och förhållningssätt påverkar elevernas utveckling och lärande. Utifrån skolans uppföljning ska rektorn identifiera utvecklingsområden så att arbetet med att uppfylla skolans nationella mål utvecklas¹.

I syfte att höja kvalitén bedömer Skolinspektionen att rektorn i högre utsträckning behöver leda utvecklingen av undervisningen, genom att följa upp och analysera undervisningens genomförande. Genom att rektorn även följer upp undervisningens kvalitet får rektorn fler aspekter att utgå ifrån inför analys och beslut om utvecklingsåtgärder. Det innebär att rektorn får ett bredare underlag i arbetet med att analysera vad som påverkar elevernas lärande och utveckling samt att det pedagogiska arbetet kan utvecklas ytterligare.

¹ Skolverket (2012) Skolverkets allmänna råd med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet, Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s.28, 31, 32.

Undervisning

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Sammanfattade skäl för bedömningen

Undervisningen vid Bergeforsens skola är målfokuserad, strukturerad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Granskningen visar vidare att det förekommer inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära. Undervisningen anpassas också efter elevernas behov och eleverna görs delaktiga i undervisningen och ges möjligheter att reflektera över sitt lärande.

Strukturerad och målfokuserad undervisning

Skolinspektionens granskning visar att lärarna planerar och genomför sin undervisning så att den är strukturerad. Av intervjuer med lärare och elever samt av observationer framgår att lärare utformar undervisningen så att eleverna vet vad de förväntas arbeta med under lektionerna. Vid genomförandet av undervisningen ser lärarna till att ha en genomgång där det tydligt framgår vilket beting som eleverna ska arbeta med under lektionen. För att eleverna ska förstå vad de ska arbeta med ger lärarna exempel på olika metoder som de använder sig av, det kan till exempel vara att skriva tydliga instruktioner på tavlan, ge muntliga instruktioner eller genom att visa med kroppen vilka moment som ska genomföras.

Lärarna planerar och genomför undervisningen så att syftet med lektionen överensstämmer med målen i läroplanen. Samtliga lärare uppger att de alltid utgår från läroplanens mål och kunskapskrav när de planerar undervisningens innehåll. Av intervjuer med lärare framgår att de flesta lärarna, men inte alla, försöker tydliggöra arbetsmomentens syfte genom att hänvisa till läroplanen och visa på vilka mål som eleverna ska sträva efter. Eleverna bekräftar att de i princip alltid vet vad de ska arbeta med under lektionerna, men att det inte alltid är säkert att de vet varför. Vid flertalet observerade lektioner relaterar även lärarna till tidigare genomförda moment och

repeterar dessa tillsammans med eleverna. Lärarna även till att vid avslutningen av lektionen återknyta till lektionens genomgång och har diskussioner eller individuell utvärdering för att medvetengöra elevernas upplevelse av lärandet.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att lärarna varierar arbetsformer, arbetssätt och ger ett aktivt lärarstöd för att ge eleverna en stimulerande undervisning. Av intervjuer med såväl lärare som elever framgår att lärarna varierar undervisningen genom att till exempel se till att eleverna får arbeta enskilt, i par och i grupper samt att det finns genomgångar och diskussioner i helklass. Det framgår av observationerna att lärarna även varierar undervisningen genom att exempelvis ha både muntliga och skriftliga uppgifter, praktiska inslag eller grupparbeten.

Granskningen visar även att eleverna ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen. Till exempel försöker lärarna ta reda på hur eleverna lär sig bäst och därefter exempelvis erbjuda inläst material, enklare material eller att elever får sitta vid ett eget bord. Eleverna berättar att lärarna ser till så att elever vet vad de ska arbeta med under lektionerna och att lärarna alltid kommer förbi dem om de sitter och inte gör något. Av observationer framgår att lärarna går runt i klassrummet och säkerställer att alla elever kommer igång med arbete och att det finns elever som får anpassat material.

Inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation

Granskningen visar att lärarna genom sin undervisning visar att de har höga förväntningar på elevernas kunskapsutveckling och arbetar för att stärka elevernas motivation och självförtroende. Lärarna berättar att de försöker utgå från elevernas intressen för att höja elevernas motivation genom att eleverna i viss mån kan få påverka innehållet i undervisningen. Lärarna uppger vidare att de utformar sin undervisning så att eleverna ska kunna utgå från sin nivå och därefter ges möjlighet till utmaningar. Elevhälsan berättar att lärarna förmedlar en tilltro till elevernas kunskapsutveckling och att lärarna möter upp eleverna på deras kunskapsnivå. Av lektionsobservationer framgår att lärarna uppmuntrar eleverna genom att exempelvis ge positiv återkoppling till elevernas ansträngningar och frågor.

Stimulans och utmaningar i undervisningen utifrån elevens behov och förutsättningar

Vidare visar granskningen att lärarna anpassar sin undervisning för att utmana eleverna efter deras förutsättningar, även om det finns några lärare som berättar att de inte alltid lyckas utmana de elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. I

Skolenkäten² som besvarades av elever i årskurs 5 våren 2018 finns det indikationer på att de elever som behöver stöd i sin inlärn timer också får det. Till exempel har påståendet *"Skolarbetet är för svårt för mig"* lägre indexvärde än för genomsnittet för samtliga medverkande skolenheter, men på påståendet *"Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det"* är indexvärdet högre än genomsnittet. Av intervjuer med lärare framkommer att de gör anpassningar för de elever som behöver mer stöd i sin inlärn timer. Lärarna ger exempel som att eleverna får använda sig av olika hjälpmedel, att lärarna tydliggör delmål inom uppgifter eller ger individuella instruktioner och att klassen delas in i olika gruppkonstellationer för att främja inlärn timer. Det framkommer vidare att lärarna ser till att ha extra uppgifter till de elever som behöver utmanas. Trots det uppger ett fåtal lärare att det inte alltid finns tid för dem att utforma uppgifter av mer utmanande karaktär. Eleverna uppger i intervjuer att alla lärare ger elever stöd i undervisningen när eleverna har behov av det och att nästan alla lärare har mer utmanande uppgifter till de elever som behöver det. Observationer bekräftar att lärarna tillhandahåller olika typer av hjälpmedel till elever, att de delar in klassen i grupper, ger individuella instruktioner och att de ställer utmanande frågor till elever som snabbt blir klara med sin uppgift.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna utformar undervisningen så att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga i undervisningen. Lärarna uppger att de ger eleverna inflytande över undervisningen genom att eleverna får ge förslag på innehåll och vilka arbetssätt som arbetsmomenten ska innehålla. Lärarna ger exempel som att de ofta genomför en snabb utvärdering i slutet av lektionen där eleverna får värdera hur lärorik de upplevde lektionen. Det kan även vara efter ett större arbetsmoment där lärarna ber om skriftlig individuell utvärdering och eleverna får beskriva vad de lärt sig, vad de tyckte var intressant respektive svårt och vad de vill lära sig mer av. Eleverna bekräftar att de flesta lärare, men inte alla, gör utvärderingar där eleverna görs medvetna om sin inlärn timer.

I undervisningen har lärarna strategier för att eleverna ska bli medvetna om sin egen inlärn timer och för att eleverna ska kunna ta ansvar för sitt eget lärande. Lärarna låter till

² Skolinspektionen genomför Skolenkäten för att samla in synpunkter från elever, föräldrar och pedagogisk personal. Enkätresultat finns på webbplatsen <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/sok-rapporter-och-beslut-fran-skolinspektionen>.

exempel eleverna fundera över på vilket sätt de lär sig bäst genom att visa på olika inlärningsstrategier. Lärarna uppger även att de brukar låta eleverna visa och berätta för varandra vad de lärt sig samt att eleverna uppmuntras att efterfråga hjälp och stöd av sina kamrater under arbetets gång. Eleverna berättar även att lärare kan visa eleverna skillnaden på uppgifter som de utfört vid ett tidigare tillfälle med hur de under pågående lektion lyckats med uppgiften. Enligt eleverna får de då veta hur de utvecklats sen tidigare, vad de kan nu och hur de kan gå vidare för att utvecklas ytterligare.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen bedömer följande: Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Sammanfattande skäl för bedömningen

Vid Bergeforsens skola sker det ett aktivt arbete för att främja trygghet och studiero. Det råder i huvudsak god studiero på lektionerna så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Personalen på skolan har samtal för att skapa ett gemensamt förhållningssätt och för att skapa strategier för att främja både studiero och trygghet.

Skolans arbete med att skapa studiero

Skolinspektionens granskning visar att personalen på skolan bedriver ett gemensamt arbete för att skapa och upprätthålla studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete. Rektorn skapar förutsättningar så att personalen på skolan har diskussioner för att skapa samsyn och för att ha gemensamma strategier i arbetet med att främja studiero. Lärarna berättar att de även inkluderar eleverna för att ta fram främjande insatser i arbetet med att skapa studiero. Även elevhälsan har pågående arbeten där de bidrar med sina kompetenser för att skapa en god arbetsmiljö för eleverna, något som rektorn bekräftar. Samtliga intervjuade elever, förutom eleverna i en klass, uppger att de har god arbetsro på sina lektioner och att lärarna har strategier för att upprätthålla studieron. Observationer bekräftar att det är lugnt på lektioner och att såväl lärare som elever uppträder respektfullt gentemot varandra.

Skolans arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar vidare att personalen på skolan bedriver ett aktivt arbete för att skapa trygghet. Utifrån en kartläggning av elevernas upplevelse av trygghet sker det en analys av skolans personal för att vidta ändamålsenliga åtgärder. Rektorn ser till så att det regelbundet sker samtal inom personalgruppen för att främja trygghet och för att sätta in förebyggande insatser. Enligt rektorn har det blivit en markant förbättring av elevernas upplevelse av trygghet under det senaste året, något som rektorn märkt både genom enkäter och genom individuella samtal. Även elevhälsan berättar att de insatser som genomförts de senaste åren har gett positiva resultat för tryggheten på skolan. Elevhälsan ger exempel som att vuxna punktmarkerar vissa platser utomhus och att närvaron av rastvärdar har ökat. På lunchrasten sker det även en planerad aktivitet ute på skolgården av fritidspersonal. Samtliga intervjuade elever uppger i intervjuer att de upplever sig trygga på skolan, men att det ibland sker incidenter där personal måste ingripa.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Sammanfattande skäl till bedömningen

Rektorn analyserar bedömningar och betygssättning i syfte att säkerställa att lärare gör bedömningar och sätter betyg på ett likvärdigt sätt. Rektorn tar del av hur elevers måluppfyllelse är fördelad såväl utifrån ett könsperspektiv som för att hitta avvikelser inom betygsfördelningen. Utifrån dessa analyser tar sedan rektorn beslut om utvecklingsåtgärder. Rektorn ser däremot inte till att skapa förutsättningar så att samtliga lärare kan samverka kring bedömning och betygssättning i syfte att säkerställa likvärdighet. Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete i denna del.

Rektorns analys av lärares bedömningar och betyg

Skolinspektionens granskning visar att rektorn analyserar skolans kunskapsresultat genom att bland annat utgå från nationella prov, betyg och skolans prognosarbete för att bland annat se eventuella avvikelser och vad de beror på. Rektorn och lärarna

analyserar även hur betygsresultaten fördelats mellan pojkar och flickor. Till exempel kan analysen tydliggöra vilka lärare som behöver mer stöd i det pedagogiska arbetet för att ge elever det stöd de behöver för sin måluppfyllelse. Rektorn och lärarna berättar att utifrån analyser av kunskapsresultat har det framkommit att elever går vidare från årskurs 3 utan att ha uppnått alla kunskapskrav. Enligt rektorn har det därefter satts in fortbildningsinsatser för några lärare. I Skolverkets statistik avseende de nationella ämnesproven för årskurs 3, läsåret 2016/17, bekräftas att det fanns resultat som är betydligt lägre än rikets genomsnitt. Exempelvis var det vid Bergeforsens skola endast 50 procent som uppnådde kravnivån vid delmomentet "skriftliga räknemetoder", jämfört med 79,6 procent i riket. Se mer information i bilaga 2.

Förutsättningar för lärarna att kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning

Granskningen visar vidare att rektorn endast i begränsad omfattning ser till att lärare samverkar kring bedömning och betygssättning. Lärarna använder sig visserligen av olika metoder som stöd i bedömning och betygssättning, så som nationella prov och Skolverkets bedömningsstöd. Det sker även en sambedömning av nationella prov, men enligt lärarna sker det inte några fler tillfällen där de har gemensamma diskussioner kring bedömning. Enligt rektorn behöver lärarna fler tillfällen att samverka och diskutera och analysera hur bedömning sker i förhållande till kunskapskraven. På skolan sker det främst samverkan om bedömning och betygssättning mellan de två lärare som undervisar i samma årskurs. Till exempel har inte alla lärare som är ensamma inom sitt undervisningsämne möjlighet att delta vid diskussioner inom bedömning och betygssättning. Enligt lärarna sker det sällan organiserade samtal om likvärdig bedömning och hur man ska tolka kunskapskraven där alla lärare kan delta eller där rektorn deltar. Rektorn uppger att lärarna har behov av kompetensutveckling inom området bedömning och betygssättning samt att det behövs organisatoriska förändringar så att alla lärare kan delta. Rektorn ser behov av att hitta fler samverkansformer både inom och utanför skolan för lärarna så att de i högre utsträckning kan kvalitetssäkra sin bedömning och betygssättning.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger alla lärare förutsättningar att samverka kring bedömning och betygssättning för att kunna kvalitetssäkra sina omdömen och betyg i syfte att säkerställa likvärdighet.

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig oavsett var i landet den anordnas. Rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg. Lärares samsyn har stor betydelse för arbetet med rättvisa och likvärdiga betyg, i det ligger bland annat lärares samsyn avseende de kunskaper som är väsentliga inom ämnet. Rektorn har en betydelsefull roll i att se till att lärare får tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen³.

I syfte att höja kvaliteten inom bedömning och betygssättning bedömer Skolinspektionen att rektorn tillsammans med lärarna behöver skapa förutsättningar så att det sker strukturerade samtal och samarbeten för att främja rättvisande och likvärdiga betyg. Genom att skapa en samsyn av hur kunskapskraven tolkas och hur elevprestationer bedöms och vägs ihop skapar rektorn bättre förutsättningar för likvärdig bedömning och betygssättning.

På Skolinspektionens vägnar

X Veronica Bonivart Säfström

Veronica Bonivart Säfström
Beslutsfattare
Signerat av: Veronica Bonivart Säfström

X Stina Linder

Stina Linder
Utredare
Signerat av: Stina Linder

I handläggningen av ärendet har även utredare Britta Seeger och jurist Linnéa Lundberg medverkat.

³ Skolverket (2018) Skolverkets allmänna råd med kommentarer om betyg och betygssättning, Stockholm: Skolverkets publikationsservice, s.15, 21, 22.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- X lektionsobservationer
- X gruppintervjuer med elever
- X gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 27 november 2018 och den 29 november 2018. Besöket genomfördes av Stina Linder och Britta Seeger.

Bergeforsens skola, med Timrå kommun som huvudman, finns belägen vid Indalsälven strax norr om Timrå. Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1-6 samt grundsärskolans årskurser 1-6. Bergeforsens grundskola, årskurs 1-6, består vid granskningsbesöket av 202 elever.

Enligt Skolverkets statistik avseende de nationella ämnesproven för årskurs 3, läsåret 2016/17, finns det delprov där resultaten avviker vid jämförelse med rikets genomsnitt. Exempelvis var det vid Bergeforsens skola endast 50 procent som uppnådde kravnivån vid delmomentet "skriftliga räknemetoder", jämfört med 79,6 procent i riket. Delprovet "enkla problem", också det gällande nationella provet i matematik, hade lågt resultat där 70,6 procent klarade kravnivån jämfört med 87,5 procent för riket. Även delprovet "huvudräkning och likhetstecknets betydelse" låg avsevärt lågt i förhållande till rikets genomsnitt, 73,5 procent av eleverna klarade kravnivån jämfört med 91,1 i riket. Avseende resultaten för delproven av det nationella provet i svenska låg det på jämförbara resultat som riket.